

"Ю. А. Гагарин атындағы №7 жалпы білім беретін мектеп" КММ

**Педагог-психологтың талдамалық есебі
2021-2022 оқу жылы**

Педагог-психолог: Мантари迪 Т.В.

2021-2022 оку жылында атқарылған жұмыстар туралы есеп

1 жартыжылдық

№ 7 жалпы білім беретін мектепте психологиялық қызметті 2 педагог-психолог сүйемелдейді: Мантари迪 т. в. –педагог-модератор: Садыкова Н. Б. (декреттік демалыс). 2021-2022 оку жылының басында №7 жалпы білім беретін мектепте 887 окушы оқиды.

Әлеуметтік-психологиялық қызмет алдына келесі мақсаттар мен міндеттер қойды:

- * Окушылардың психикалық денсаулығын сактау және сактау, білім беру процесінің барлық катысуышыларын дамудың әртүрлі кезеңдерінде сүйемелдеу, олардың кашықтықтан оқыту режимінде шығармашылық қабілеттерін дамыту.
- * Окушылардың психологиялық даму нәтижелерін оқытудың әртүрлі кезеңдерінде кадағалау, окушыларга даму мәселелерін шешуде психологиялық көмек көрсету үшін жағдай жасау, білім беру платформалары арқылы мектептің білім беру ортасында балаларды оқыту, тәрбиелеу және дамыту процесін консультациялық және акпараттық психологиялық қолдау.

Осы міндеттерді орындау мақсатында білім беру процесіне катысуышылармен жұмыс келесі бағыттар бойынша жүргізілді:

1. Диагностикалық жұмыс
2. Түзету-дамыту жұмысы
3. Консультациялық жұмыс
4. Ұйымдастыру-әдістемелік жұмыс

Диагностикалық жұмыс

Диагностикалық жұмыс жоспарланған жылдық жоспар бойынша, сондай-ақ мұғалімдердің, окушылардың және ата-аналардың сұраныстарына сәйкес жүргізілді. 1-жарты жыл ішінде әртүрлі бейіндегі және бағыттағы диагностикалық зерттеулер жүргізілді.

1, 5, 10 сынып окушыларымен бейімделу жұмыстары жүргізілді. Бейімделу кезеңін мақсаты-окушылардың әлеуметтік-психологиялық бейімделуінің алдын алу, колайлы психологиялық климат құру. 1-сыныптарда келесі әдістер жүргізілді:

- Мектепке дайындық диагностикасы. Е. Екжанованың Скринингі.
- Баланың оқуга деген көзқарасын анықтау, бейімделу (Р. Овчаровтың "Мектеп суреті" тесті)

Нәтижесі: Зерттеу нәтижелері бойынша бейімделу процесі колайлы. Балалар мектепте игерілді, оку іс-әрекетіне үйренеді, мектепке оқыту көзқарасын анықтау.

Қорытындылар:

1. Консилиум откізу, сынып жетекшілері мен мұғалімдердің назарына диагностика нәтижелері туралы жеткізу.
2. Ата-аналар жиналышын откізінің "жаксы бастама, немесе баланың мектепке сәтті бейімделуіне қалай көмектесуге болады".

5-сыныптарда диагностика үшін келесі әдістер жүргізілді:

* "Бейімделу кезеңінде бесінші сынып окушыларының мазасыздығын анықтау" Экспресс-әдістемесі (Л. П. Пономаренко ер адамдармен бірге ағаш)

* "Бесінші сынып окушыларының мектеп оміріне қанағаттану дәрежесін анықтау" сауалнамасы (Лусканова Н.Г.) Нәтижесі: окушылардың бейімделу кезеңінде жүргізілген әдістемелердің корытындысы бойынша бейімделген мінезд-құлық деңгейі нормага сәйкес келеді. Жаңа мұғалімдерге жеткілікті түрде бейімделген.

Қорытындылар:

1. Консилиум откізу, сынып жетекшілері мен мұғалімдердің назарына диагностика нәтижелері туралы жеткізу.
  2. "Бесінші сынып окушылары-ерекше керемет балалардың қарапайым аумагы" ата-аналар жиналышын откізу.
- 10-сыныптарда диагностика үшін келесі әдістер жүргізілді: Окушылардың мектеп оміріне қанағаттануын зерттеу әдістемесі (А.А. Андреев). Нәтижесі: окушылардың бейімделу

кезеңінде жүргілген әдістемелердің қорытындысы бойынша бейімделген мінез-құлық деңгейі нормаға сәйкес келеді.

Қорытындылар:

1. Консилиум өткізу, сынып жетекшілері мен мұғалімдердің назарына диагностика нәтижелері туралы жеткізу.
2. 2 токсандығы диагностика қорытындысы бойынша 10-сыныпта ата-аналар жиналышын өткізу.

"Қоркыту" сауалнамасы 7-11 сыныптар. Сауалнамага 201 оқушы қатысты.

Сауалнаманы зерттеу кезінде сауалнамаға қатысқан қызметкес болмағандардың қоркытуға бейім екендігі аныкталды:

бақылаушы ретінде 17 иә,
жәбірленуші ретінде 13 иә,
агрессор ретінде (корлаудың бастамашысы) 0 жоқ,
болған жоқ (болған) 153

Ұсыныстар: Жалпы мектеп деңгейінде профилактиканың мынадай бағыттары іске асырылады:

білім алушының жеке басын дамыту және әлеуметтегендіру үшін қолайлы және қауіпсіз орта құру;

білім беру процесінің барлық қатысушыларының өзара әрекеттесу сапасын жаксарту; мектептегі білім беру ортасының психологиялық жайлышы мен қауіпсіздігін бағалау; өз қызметінде қалпына келтіру технологияларына негізделген мектеп медиациясы (татуласу) қызметінің тиімді жұмысын құру және қолдау;

білім алушыларды медиация (татуласу) қызметінің жұмысына тарту, оның ішінде "тен топтарды" қалыптастыру және оқыту арқылы "тен топтарға" қадағалау мен көмек көрсетуді қамтамасыз ету;

"төуекел тобындағы" балалармен жұмыс жасауда шиеленіс пен стресс жағдайында зорлық-зомбылықсыз мінез-құлық стратегияларын тандау және жеңе алатын мінез-құлық дагдыларын қалыптастыру үшін жағдай жасау үшін медиативті тәсілді колдану; педагогикалық қызметкерлердің қоркытудың алдын алу және сынып ұжымдарын біріктіру мәселелеріндегі құзыреттілігін арттыру; бүкіл мектеп қабылдаған қоркытуға қарсы ережелерді жариялау, орналастыру және сактау; мектеп оқушыларының жогары әлеуметтік белсенділігін қолдау (олардың оқу және окудан тыс қызығушылықтары, үйірмелер, кәсіби хобби, спорт) мектеп қызметкерлерінің кез-келгенінің қоркыту жағдайына бірден араласуын қамтамасыз ету.

Топтық деңгейде (сынып ұжымы) профилактиканың мынадай бағыттары іске асырылады:

буллинг жағдайларын анықтау максатында сыныптардағы тұлғааралық қатынастарды диагностикалау; "когамдастық шеңберлерін" 12 шешім қабылдауга қатысу тәжірибелін алуға, белсенді өмірлік ұстанымды көрсетуге, басқалардың қажеттіліктеріне құрметпен және жанашырылғаннарға мүмкіндік беретін он әлеуметтену тәсілі ретінде өткізу; сынып ұжымдарын біріктіруге, басекелестікті төмөндөтүге және балаларды "Белсенді Достық" дагдыларына үйретуге бағытталған профилактикалық бағдарламаларды іске асыру; 1) бір-бірін құрметтеу және басқаларға тен деп қарау, 2) басқалардың жетістіктеріне қуану, 3) бір-бірінің артында тұру, 4) ұжымның әрбір мүшесінің құндылығын қабылдау, 5) позитивті болу қарым-қатынас жасау; 6) жанжалды жағдайларды шешу және реттеу.

Жеке деңгейде профилактиканың келесі бағыттары жүзеге асырылады:

агрессивті, зорлық-зомбылық және қогамға жат көріністері бар білім алушылармен психокоррекциялық жұмыс;

жәбірленуші мінез-құлыктың көрсететін студенттермен психокоррекциялық жұмыс;

мектептегі кудалауга катысушылармен медиация және басқа да калпына келтіру технологияларын жүргізу;

буллингке катысушыларды профилактикалық есепке кою, жеке профилактикалық бағдарламаларды іске асыру кезіндегі үлесі.

Отбасылық деңгейде профилактиканың келесі бағыттары жүзеге асырылады: корқытудың жолын кесуге катысты ұстанымын қалыптастыру бойынша ата-аналармен ағартушылық жұмыс;

ата-аналармен (заңды өкілдермен) атаулы ақпараттық-ағарту жұмысы;

мектептегі қорлауга катысатын балалардың ата-аналарымен кездесулер үйымдастыру; тәрбие стилі, отбасылық жанжалдар, әртүрлі жастагы балалардың психологиялық ерекшеліктері тақырыбында кенестер мен тренингтер өткізу.

Сіз мектепте ата-аналарға арналған жадынаманы фойеде және мектеп сайтында ақпараттық стендке орналастыру арқылы пайдалана аласыз. Ол сұрақтарға жауап беруі керек: 13 балаңыз уланған жағдайда не істей керек; егер сіз сыныпта осындағы жағдай туралы білсөніз, қалай әрекет ету керек (сіздің балаңыз бақылаушы); егер бала көздөрғыш болса, не істей керек.

7-сыныптың ЖСН диагностикасы. Сауалнамага 68 оқушы қатысты. Депрессия деңгейі жоғары 1 окушы, невротизация деңгейі жоғары 1 окушы.

Зерттеу нәтижелері бойынша ұсыныстар

1. Балалармен кенесу тәуекел тобы.

2. Ата-аналармен кенесу.

3. Эмоционалды өзін-өзі реттеуге, әлеуметтік дағдыларға, отбасылық катынастарға, өзінде деген карым-қатынаска үйрету сабағын өткізу.

4. Тәрбиешілерге топтық кенес беруді жоспарлау "жасөспірімдердің суициді туралы аз соз".

5. Профилактикалық жұмыста колданылатын жаңа деректерді алу максатында келесі мектеп жылында жеке тұлғаның суицидтік бағытын зерттеуді жоспарлаңыз.

Сондай - ақ, 1-жартыжылдықта "денсаулық пен өмірлік дағдыларды қалыптастыру, сондай-ақ кәмелетке толмағандар арасында суицидтің алдын алу" бағдарламасы басталды.

Бағдарламага 8-9-10-11 сыныптардың 238 окушының катысты, психологиялық бақылау тобының оқушылары -6 окушы анықталды. Диагностика нәтижелері бойынша мен мұғалімдер мен ата - аналарға кенес беремін: оқушыларды тыңданыз, егер бала көмек сұраса, барабар әрекет етіңіз, окушының психикалық бұзылыстары туралы мектеп педагог - психологына хабарлаңыз, балалармен олардың проблемалары мен бұзылуларын жеке түрде талқыланыз, баланы оқу іс-әрекетінде жетістікке жетуге бейімденіз.

Түзету-дамыту жұмысы

Оқу жылы ішінде әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру, балалардың өзін-өзі тануын дамыту, табысты оқыту, сыныптастар мен мұғалімдер арасындағы өзара іс-қимыл бойынша барлық сыныптарда бірқатар түзету-дамыту сабактары өткізілді.

"Мектеп өміріне Kіrіспе" 1 сынып

* Әлеуметтік қалыптастыру бойынша Тренинг. "мен бесінші сынып оқушысымын" 5-сынып

* "Мен оз козіммен және баскалардың көзімен" әлеуметтік бейімделу тренингі

* Мазасыздықты жеңілдетуге, өзін-өзі бағалауды және өзінде деген сенімділікті арттыруға арналған сабактар.

* "Денсаулық пен өмірлік дағдыларды қалыптастыру, сондай-ақ кәмелетке толмағандар арасында суицидтің алдын алу.

* Оқушылардың оқу мотивациясының деңгейін арттыру бойынша түзету-дамыту сабагы.

* Психологиялық ойындар мен жаттыгулар

Консультациялық жұмыс

Мектеп оқушыларымен, ата-аналарымен және педагогтарымен консультациялық жұмыс сұраныс бойынша және диагностикалық зерттеулердің нәтижелері бойынша жүзеге асырылды. Консультативтік сүйемелдеу барысында келесі мәселелер каралды:

- * Бірінші сынып оқушыларының бейімделу кезеңіндегі мәселелер.
- * Бесінші сынып оқушыларының бейімделу кезеңіндегі мәселелер.
- * "Жасөспірімдердің психикалық денсаулығы" ата-аналар жиналышы.
- * Оқушының ата-анасымен, мұғалімдермен тұлғаараптық қарым-қатынасы.

Ұйымдастыру-әдістемелік жұмыс

білім беру платформасында онлайн режимдегі іс-шаралар:

1. Суицидтің алдын алу бағдарламасы аясында Ақмола облысы бойынша Семинар - кенес.
2. Клиникалық жағдайларды талдау вебинары
3. ГМО.
4. "Жыл психологы" қалалық байқауына катысу 3 орын

2 жартыжылдық

Диагностикалық бағыт

Жарты жыл ішінде диагностикалық қызмет жеке жұмыс түрі ретінде ұсынылды (танымдық кабілеттердің дамуын талдау, жеке даму проблемаларын талдау, түзету және дамыту қызметі үшін топтарды одан әрі қалыптастыру мақсатында), сондай-ақ жеке консультациялардың құрамдас белгі ретінде. Мәселені және оның себептерін анықтау үшін кенес беру процесінде диагностика негізінен проективті әдістерді, диагностикалық әңгімелесу мен бақылауды колдана отырып жүргізілді.

9 сынып оқушыларымен кәсіби өзін-өзі анықтауға дайындық дәрежесін және кәсіби жоспарлардың қалыптасуын анықтау мақсатында тексеру жүргізілді. Зерттеу тестілеу әдісімен жүргізілді. Келесі әдістер қолданылды: Кешенді кәсіптік бағдарлау диагностикасы "мұдделер картасы" әдістемесі (А.Е. Голомсток), темперамент түрін анықтау (Белов).

Зерттеу нәтижелері бойынша аныкталды: оқушылардың 94% - ы болашақ мамандықтарын таңдауды шешті, болашақта кім болғысы келетінін біледі. Бұл негізінен материалдық мұдделер саласына байланысты мамандықтар (мамандықтар): зангер, каржыгер, экономист, менеджер. Дене енбегі және техникалық мұдделер саласы: слесарь, автомеханик. Сондай-ақ, мамандықтар айтылды: эколог, криминалист, ит өндешуші, дизайнер, эскери. Оқушылардың 6% - своей өздерінің еңбек қызметінің бейіні туралы түсінік жок. Балалардың мамандықтары олар үшін қызықты дейді; содан кейін мамандық таңдау қоғамдағы осы мамандықтың беделіне байланысты.

Альянстан нәтижелер негізінде келесі корытындылар жасалды: Оқушылардың өз кәсібі мен кәсіби таңдауы туралы идеялары жақсы қалыптаскан. Зерттеу нәтижелері бойынша аныктама жасалды, ата-аналарга, мұғалімдерге ұсыныстар жасалды.

Консультативтік бағыт

Кенес беру процесі әдетте екі кезеңнен тұрды:

- а) бастапқы кенес беру-Негізгі деректерді жинау және сұрауды нақтылау;
- б) қайта кенес беру – диагностикалық әдістерді колдана отырып, объективті ақпарат алу үшін, мәселе бойынша одан әрі жұмыс жоспарын анықтау.

Сонымен қатар, ата-аналарға баламен тиімді қарым-қатынас жасау және қындықтарды жену жолдары туралы ұсыныстар берілді. Қайта кенес беру кейбір жағдайларда жеке қабылдаумен шектелмеді, бірақ жүйелі болды, бұл жағдайда әңгіме барысында балалармен жұмыс динамикасы талқыланып, ұсыныстар нақтыланды.

Жалпы барлық сұрауларды шартты түрде болуге болады:

- құрдастарымен қарым-қатынастағы қындықтар
- әмоционалды-мінез-құлық қындықтары (агрессивтілік, мазасыздық, демонстрация)

- балалар мен ата-аналар карым-қатынасындағы проблемалар
  - көсіби өзін-өзі анықтаудағы қындықтар
  - оқудағы қындықтар - топтық диагностика нәтижелері бойынша консультациялар
- Кеңес беру барысында келесі міндеттер шешілді:
- сұранысты нактылау және нактылау;
  - бұзушылықтардың ыктымал себептерін анықтау үшін психологиялық анамнез жинау;
  - окушыларға, сондай-ақ педагогтар мен ата-аналарға бұзушылықтарды тәрбиелеу және жою мәселелері бойынша ұсынымдар;

Есепті кезеңде 24 жеке консультация өткізді, оның ішінде балалар үшін – 12, ата – аналар үшін – 4, мамандар үшін-8.

Қорытындылар: жалпы алғанда, өткен кезеңде жүргізілген консультативтік жұмыс жеткілікті тиімді болды және консультациялық қызметтің барлық қажетті міндеттерін шешүге мүмкіндік берді деп санауга болады. Жеке консультациялардың көпшілігі ҰБТ-ны дайындауга, жаңжалды жағдайларға және окуда қындықтары бар балалардың отбасыларына арналған. Осылайша, әр баланың жеке ерекшеліктеріне, оның ерекше мүмкіндіктеріне және тұтастай алғанда оның психикалық және жеке дамуының бірегейлігіне бағдарланған психологиялық көмек көрсетілді, сондай-ақ білім алушыларға, олардың ата-аналарына (заңды оқілдеріне), педагог қызметкерлерге және білім беру процесінің басқа да катысушыларына психологиялық кеңес беру арқылы дамыту, тәрбиелеу және оқыту мәселелерінде көмек көрсетілді. Сондай-ақ, қабілеттеріне, денсаулық жағдайына қарай өз мүмкіндіктерін анықтауга көмек көрсетілді.

Түзету-дамыту бағыты

Мазасыздықты жеңілдешу, өзін-өзі бағалау мен өзіне деген сенімділікті арттыру сабактары (7 сыныптар), "денсаулық пен өмірлік дағдыларды қалыптастыру, сондай-ақ кәмелетке толмағандар арасында суицидтің алдын алу" (тәуекел тобы), "каладай дұрыс дайындалу және емтихан тапсыру керек" (9 сыныптар), "табыска жету жолы" (11 сыныптар), Түзету-дамыту сабактарының негізгі тақырыбы:

- * эмоционалды жағдайды түзету;
- танымдық қызметті түзету;
- * стресстік жағдайлармен жұмыс;
- * агрессиямен жұмыс;
- * коркынышпен жұмыс;
- * коммуникативтік дағдыларды дамыту;
- * өзіне деген сенімділікті дамыту;
- * өзін-өзі бағалау деңгейін арттыру және т. б.

Қорытындылар: түзету және дамыту жұмыстарын тұтастай алғанда сәтті деп санауга болады.

Агартушылық бағыт

Қызметтің бұл бағыты мынадай нысандарда іске асырылды:

- 1) сынып жетекшілері үшін окушылардың даму ерекшеліктері және олармен өзара іс-кимыл мәселелері бойынша жеке консультациялар процесінде агартушылық әнгімелер. Агартушылық қызметтің осы түрінің міндеттері: - психологиялық сауаттылықты арттыру; - мұғалімдер мен сынып жетекшілерінің окушының қындықтарын қалыптастыру мен женүндегі өз рөлін түсіну; - мұғалімдерді жеке осуге және окушылармен өзара әрекеттесу формаларын өзгертуге ынталандыру; - окушыларды қындықтарды жену бойынша теренірек жұмыс істеуге ынталандыру.
- 2) ГМО жұмысына және ПМПк отырыстарына қатысу (комиссияға қорытындылар жасау, ұсынымдар жасау)
- 3) ата-аналар мен окушыларға арналған жадынамалар, буклеттер әзірлеу. Жалпы, осы қызмет түрін жүзеге асыруды тиімді деп бағалауга болады, ойткені окушылар, мұғалімдер,

ата-аналар проблемалармен одан әрі жұмыс істеу үшін қажетті ақпарат пен ұсыныстар ала алды.

Әдістемелік бағыт.

Мен әдістемелік қызметті қазіргі жағдайда оку процесін сапалы үйымдастыру жағдайында үйымдастырамын. Уакыт өте келе мен психологиялық және әдістемелік әдебиеттердің жаңалықтарына үнемі қызығушылық танытамын, жаңаларын іс жүзінде колданамын, оқушыларды оқыту мен тәрбиелеудің тиімді әдістерін іздеймін.

1. "Жалпы білім беретін мектептегі педагог-психолог қызметінің мазмұны" республикалық онлайн семинары.
2. "Zoom платформасында психологиялық-педагогикалық сұйемелдеу мәселелері бойынша" онлайн Вебинар.
3. "Педагог-психологтардың кәсіби және зерттеу дағдыларын жетілдіру" әдістемелік семинары.

Откен кезеңдегі барлық жұмыстарды талдай отырып, барлық қызмет перспективалық жұмыс жоспарына сәйкес және барлық бағыттар бойынша жүргізілді деп айтуга болады. Жүргізілген жұмыс өз кәсіби мүмкіндіктерін анықтауға, сондай-ақ өз қызметін іске асырудың және болашакта кәсіби өсудің негізгі жолдарын анықтауға мүмкіндік берді.

26.05.2022г.

Педагог-психолог

Мантарииди Т.В